

Routekaart meerjarenopgave welzijn

14 november 2019

Inhoudsopgave

Inleiding.....	2
Sturingsfilosofie	4
Kaders meerjarenopgave.....	6
Pijler 1: Routekaart meerjarenopgave welzijn	8
Sociale basisinfrastructuur	8
Doelstellingen meerjarenopgave 2020-2024	9
Doelstelling 1. Inclusie: iedereen mag en kan meedoen.....	9
Doelstelling 2. Helderheid in rollen, taken en grenzen.....	11
Doelstelling 3. Op stads- en wijkniveau een sterk netwerk van professionals en inwoners	13
Doelstelling 4. Onbegrensd samenwerken: inwoners zien een gezicht in plaats van een organisatie.....	16
Pijler 2: Exploitatie en beheer van maatschappelijk vastgoed, in het bijzonder de buurtpleinen	18
Huidige locaties voor welzijn in de stad	18
Positie van maatschappelijk vastgoed in de meerjarenopgave	21
Dilemma's	22
Mijlpalen	23
Overzicht mijlpalen.....	24
Financiële paragraaf	25

Inleiding

Voor u ligt de routekaart meerjarenopgave welzijn in Nieuwegein. De aanleiding hiervoor is de visie "Toekomstbestendig Welzijnswerk" die op 28 maart 2019 door de raad is vastgesteld, met het volgende besluit:

1. De visie 'Toekomstbestendig welzijnswerk 2019-2024' vast te stellen, met daarin als belangrijkste aandachtspunten:
  - a. Visie: welzijnswerk schept kaders en creëert een omgeving, waarin mensen hun welbevinden kunnen vergroten;
  - b. Doel: het vergroten van de participatie en de inclusiviteit (m.a.w.: welzijnswerk is voor iedereen, maar heeft wel bijzondere aandacht voor inwoners in een kwetsbare positie);
  - c. Routekaart: tot 1 januari 2020 werkt de gemeente samen met welzijnsorganisaties (informeel en formeel) aan een samenhangende meerjarige opdracht voor het welzijnswerk.
2. De routekaart meerjarige opdracht wordt als voorstel aan de raad voorgelegd, inclusief de sturingsfilosofie, onderliggende budgettering, kwaliteitsbeoordelingen en te behalen tijdsgebonden resultaten, alvorens de subsidies worden verstrekt.
3. De raad in het vierde kwartaal van 2019 een besluit over de afspraken met de welzijnspartners waaronder de exploitatie en beheer van de buurtpleinen, voor te leggen ter besluitvorming.

Samen met partners die een bijdrage leveren aan welzijn in Nieuwegein zijn op basis van de visie de belangrijkste opgaven voor de komende jaren geformuleerd. Betrokken waren MOvector, Santé Partners, het Vrijwilligershuis, de Tweede Verdieping, SportID, de Algemene Hulpdienst Nieuwegein, Handje Helpen, stichting Balans, steunpunt Vluchtelingen, vrijwilligers, wijkcoördinatoren, Geynwijs, huisartsen, zorgaanbieders, de Adviesraad Sociaal Domein en een veelkleurig palet aan vrijwilligersorganisaties.

In de *routekaart* die nu voorligt stellen we als gemeente de kaders voor het vervolg en beschrijven we de doelstellingen voor de komende jaren met tijdsgebonden resultaten en criteria aan de hand waarvan we de kwaliteit kunnen beoordelen. Omdat we deze meerjarenopgave zorgvuldig willen uitwerken met de (in)formele welzijnsorganisaties in de stad, zullen we ook in 2020 verder werken aan deze meerjarenopgave. De notitie start met de sturingsfilosofie en kaders voor de meerjarenopgave en sluit af met een financiële paragraaf waarin de onderliggende budgettering toegelicht wordt. Deze notitie bestaat uit twee hoofdonderdelen:

- 1) De routekaart meerjarenopgave welzijn met de basistaken en vier belangrijke doelstellingen inclusief mijlpalen en kwaliteitscriteria;
- 2) De positie en de daarbij behorende dilemma's bij de exploitatie en het beheer van het maatschappelijk vastgoed, in het bijzonder de buurtpleinen.

Welzijn is en blijft in beweging en laat zich moeilijk 'vangen' in concrete resultaten en effecten. Ook de (toekomstige) vraag naar welzijn laat zich moeilijk voorspellen. Dit alles vraagt van de gemeente en de uitvoeringpartners een flexibele, open en 'nieuwsgierige' houding naar de samenleving van Nieuwegein. Vanuit deze optiek kijken we als gemeente ook naar inwonersinitiatieven. Deze zijn belangrijk, maar zijn niet te voorspellen. Dat betekent dat alle betrokkenen mee moeten willen en kunnen bewegen met veranderingen.

In de routekaart meerjarenopgave welzijn die nu voorligt beschrijven we de belangrijkste opgaven van het welzijnswerk voor de komende jaren. De kaders van de Transformatieagenda 2019-2021 vormen een van de vertrekpunten voor de visie op welzijn in Nieuwegein en de uitwerking daarvan.

Definities van welzijn:

Onder welzijn verstaan wij:

- Welzijn is een gevoel van welbevinden, ook wel beschreven als geluk. Met welzijn wordt bedoeld dat het lichamelijk en geestelijk goed met een mens gaat.

Onder welzijnswerk verstaan wij:

- Maatschappelijke activiteiten gericht op het vergroten van geestelijk en sociaal welbevinden;
- Geheel van maatschappelijke organisaties dat activiteiten verzorgt gericht op sociaal en geestelijk welbevinden;
- Werk gericht op voorzieningen die het welzijn bevorderen en dat uitgevoerd wordt op lokaal niveau.

Onder welzijnsorganisaties verstaan wij:

- Organisaties of instellingen die zich bezig houden met het uitvoerend welzijnswerk.
  - Formeel: Santé Partners en MOvector
  - Informeel: Handje Helpen, Algemene Hulpdienst Nieuwegein, Fort Vreeswijk, organisaties in de wijken, enz.

Een voorbeeld om het onderscheid tussen welzijn en welzijnswerk te duiden is: de bibliotheek draagt bij aan welzijn maar is geen welzijnsorganisatie met welzijnswerkers.

Het *doel* van welzijnswerk is het behouden, herstellen of versterken van de veerkracht, maatschappelijke participatie en zelfredzaamheid van inwoners en de ontmoeting tussen inwoners met verschillende achtergronden en ervaringen.

Sturingsfilosofie

In deze meerjarenopgave gaat het vooral om de vraag wat de rol van het uitvoerend welzijnswerk in de gemeente moet zijn. Dit overstijgt het belang van instellingen. Het gaat er om dat welzijnsorganisaties, vanuit hun competenties en met hun meerwaarde voor de inwoners, als de uitvoeringspartners van de gemeente Nieuwegein worden gezien. En ook als samenwerkingspartners van andere organisaties en individuen die bijdragen aan welzijn. Wil het welzijnswerk de komende jaren van betekenis blijven, dan zal het zich dienstbaar en flexibel met de samenleving moeten verhouden.

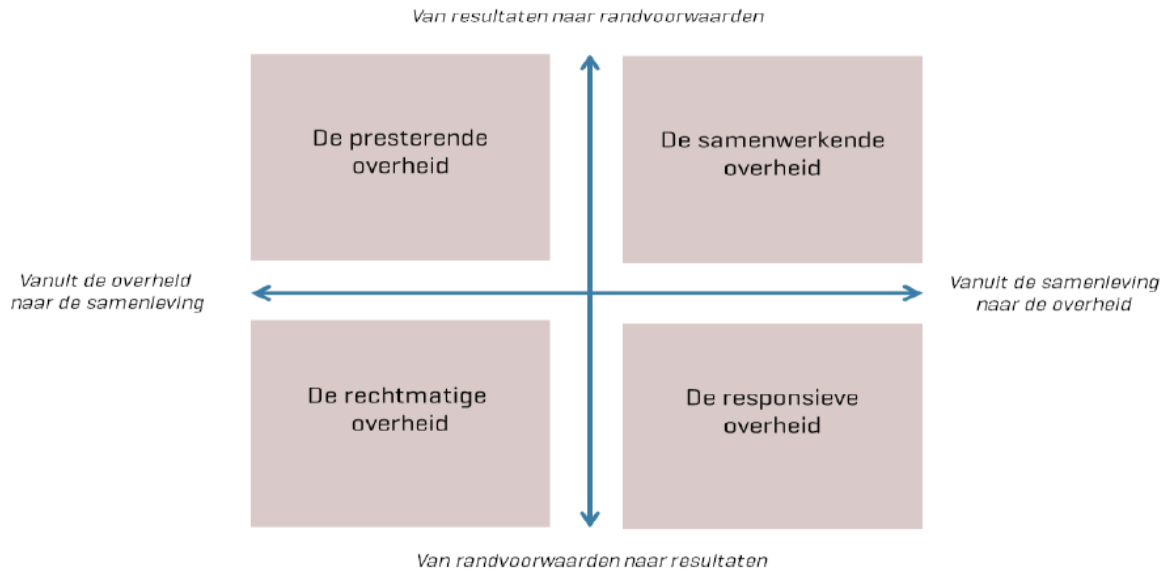
Welzijnswerk heeft daarbij vier competenties te bieden, welzijnswerk:

- heeft de regie en neemt initiatief;
- is partner in de samenwerking met anderen en coördineert;
- verwijst door, bemiddelt en leidt toe;
- ondersteunt ontmoeting en initiatieven van inwoners.

Welzijnswerk kan in Nieuwegein een regisserende rol spelen op het terrein van sociale samenhang, preventief jeugdbeleid, informatie en advies, ondersteuning van mantelzorgers & vrijwilligers en ondersteuning van kwetsbare groepen (mensen met een kwetsbaarheid, zoals eenzaamheid). Zoveel als mogelijk sluit het welzijnswerk aan bij inwonersinitiatieven en wordt van het welzijnswerk verwacht dat zij beschikbaar is, initiatieven van inwoners faciliteert en inspeelt op de vragen van inwoners. Maar als inwoners niet zelf de weg vinden is het welzijnswerk ook signalerend, uitnodigend en activerend.

De gemeente Nieuwegein past meervoudig sturen toe (zie het kwadrant op de volgende pagina). In het komen tot en uitvoeren van de meerjarenopgave welzijn stellen we als gemeentelijke overheid de randvoorwaarden, uitgangspunten en kwaliteitscriteria vast, waarbinnen het welzijnswerk kan opereren en sturen we hierop. We bewegen hierbij over de verschillende rollen die de gemeente kan vervullen, bijvoorbeeld:

- de gemeente stimuleert de samenwerking tussen welzijnsorganisaties door daar actief het 'voortouw' in te nemen;
- de gemeente is verantwoordelijk voor de instandhouding van voldoende fysieke ontmoetingsplaatsen zoals de buurtpleinen en stelt daarvoor kwalitatieve en kwantitatieve randvoorwaarden op;
- de gemeente is actief betrokken bij het vraagstuk jeugd en veiligheid en de uitvoering;
- de gemeente faciliteert en stimuleert in samenspraak met inwoners inwonersinitiatieven;
- de gemeente pakt zonnodig in de uitvoering, al dan niet tijdelijk, zelf maatschappelijke vraagstukken op (KOEK, Geins Geluk, wijkcoördinatoren);
- de gemeente subsidieert activiteiten om gewenste doelen te realiseren;
- de gemeente biedt voldoende ruimte aan organisaties en inwoners om naar eigen inzicht binnen de gestelde kaders het uitvoerend werk vorm te geven.

Als gemeente gaan we er bij de uitvoering vanuit dat het (formeel) welzijnswerk volgens professionele standaarden werkt en kwaliteit levert. Hiervoor hebben we jaarlijks, gezamenlijke gesprekken met de formele welzijnsorganisaties. In dit gesprek zal het gaan over de vraag hoe professionele standaarden geborgd worden, op welke wijze de kwalitatieve uitgangspunten en waarden voor het welzijnswerk worden vormgegeven, en hoe deze kwalitatief beoordeeld worden. Dit wordt vastgelegd in de subsidieafspraken. We willen als gemeente en welzijnspartners op dit vlak in interactie met de samenleving opereren. In de kwaliteitsbeoordeling leggen we de nadruk op het borgen en behartigen van bepaalde waarden.

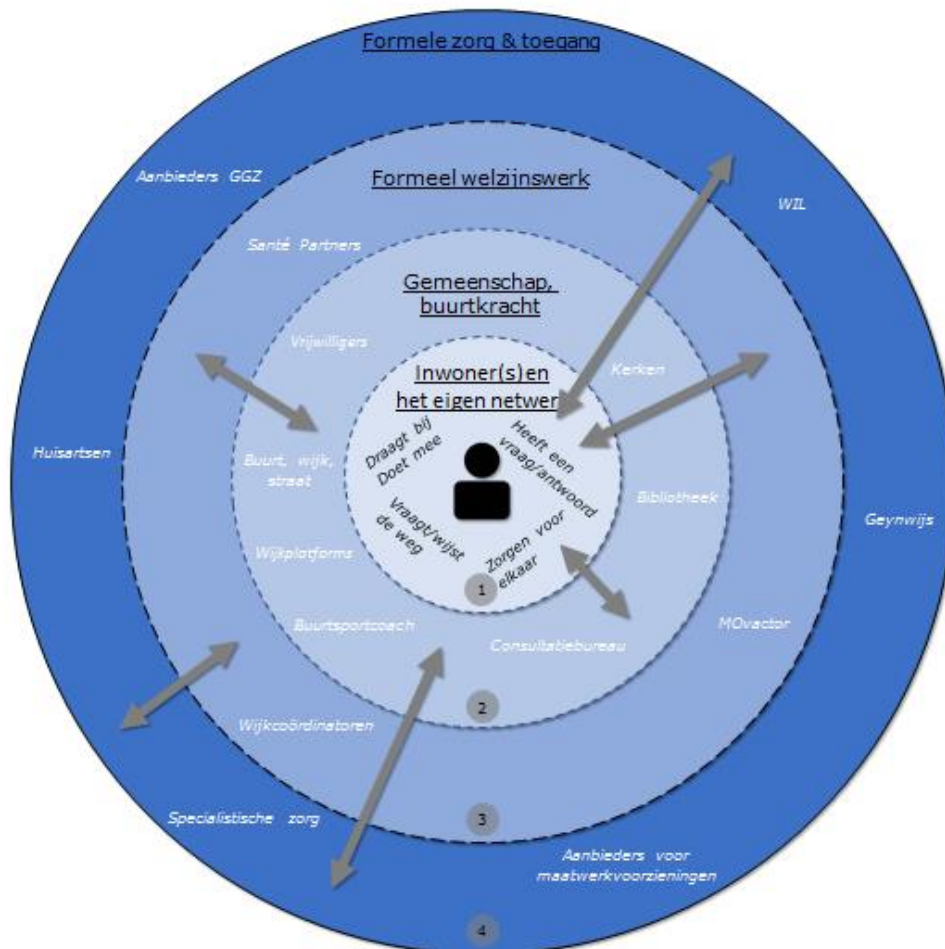
Kaders meerjarenopgave

Het kader voor de meerjarenopgave welzijn wordt gevormd door de visie "Toekomstbestendig Welzijnswerk". Hierin zijn de positie en de uitgangspunten voor het welzijnswerk voor de komende jaren geformuleerd. Deze komen hieronder terug. Op sommige punten zijn de kaders aangescherpt naar aanleiding van de gesprekken die zijn gevoerd over deze routekaart.

Positionering welzijnswerk

De inwoner staat centraal. Met andere woorden: waar heeft de Nieuwegeinse inwoner behoefte aan? Daar waar nodig wordt de inwoner omringd door een netwerk (zie onderstaande afbeelding), dat ondersteuning kan bieden. Dit netwerk bestaat uit:

1. Het informele netwerk van de inwoner zelf, waar men zoveel als mogelijk en nodig gebruik van maakt voor het eigen welbevinden.
2. Vele partijen, verenigingen en initiatieven die een bijdrage leveren aan het welzijn van inwoners in Nieuwegein. Belangrijke partners die bijdragen aan ontmoeting en verbinding zijn het Vrijwilligershuis, bibliotheek de Tweede Verdieping, de GGDrU en SportID. Informele organisaties zijn onder andere AHN, Handje Helpen, wijkplatforms en Fort Vreeswijk.
3. Het formele welzijnswerk, dat op dit moment wordt uitgevoerd door twee grote organisaties in Nieuwegein, namelijk MOvector en Santé partners.
4. De formele zorg, waaronder de huisarts, Geynwijs, jeugdhulp, huishoudelijke hulp en geestelijke gezondheidszorg.

Uitgangspunten welzijnswerk

- Welzijnswerk biedt een basisaanbod waar inwoners een beroep op kunnen doen voor een extra steuntje in de rug.
- Welzijnswerk werkt vraaggericht en behoeftegestuurd en maakt de vraag ook inzichtelijk. Dat gebeurt per wijk/buurt: het aanbod van welzijnswerk is niet overal hetzelfde. Het aanbod is zo min mogelijk vooraf bepaald.
- Welzijnswerk heeft een beeld van de kracht van inwoners en buurten/wijken en verbindt dat aan wat nodig is.
- Welzijnswerk is dienstbaar aan initiatieven van inwoners. Inwonersinitiatieven zijn leidend, mits passend binnen de uitgangspunten.
- Welzijnswerk is laagdrempelig en is er voor alle inwoners, met extra aandacht voor inwoners met een kwetsbaarheid. Welzijnswerk werkt aan inclusiviteit.
- Welzijnsorganisaties werken samen: met inwoners, andere welzijns- en maatschappelijke organisaties, reguliere zorg en de toegang daartoe.

Meerjarenopgave welzijn 2020-2024

Voor 1 juli a.s. concretiseert de gemeente in samenspraak met de welzijnsorganisaties de meerjarenopgave en wordt langs de lijn van de sturingsfilosofie de hernieuwde samenwerking vorm gegeven. Dit leggen wij vast (op hoofdlijnen) voor vier jaar in de opgaven voor de welzijnsorganisaties. In de jaarlijkse subsidieafspraken worden deze opgaven geëvalueerd en indien nodig bijgesteld. Hiermee geven wij de welzijnsorganisaties vertrouwen en de tijd om de gewenste maatschappelijke doelen te realiseren. Dit geeft rust en duidelijkheid voor de 'gebruikers' en uitvoerders van welzijnswerk.

In de meerjarenopgave werken we, gemeente en welzijnsorganisaties, dit uit in werkgebieden, doelstellingen en kwaliteitscriteria. De gemeente maakt afspraken met de verschillende welzijnsorganisaties en is verantwoordelijk voor het monitoren van de kwaliteit van het welzijnswerk. Dit doen we door onder meer de ervaringen van inwoners te wegen en via de verantwoording van de organisaties met wie we subsidieafspraken maken. Zoals eerder aangegeven is de routekaart voor de meerjarenopgave tot stand gekomen in samenwerking met het brede welzijnswerk. Met de visie als uitgangspunt zijn veel gesprekken gevoerd met betrokken partijen, met als sluitstuk op 9 oktober de uitwerking van de meerjarenopgave in een brede werksessie met alle betrokken partijen. De opbrengst daarvan (routekaart meerjarenopgave welzijn) leest u in het vervolg van deze notitie.

Pijler 1: Routekaart meerjarenopgave welzijn

Sociale basisinfrastructuur

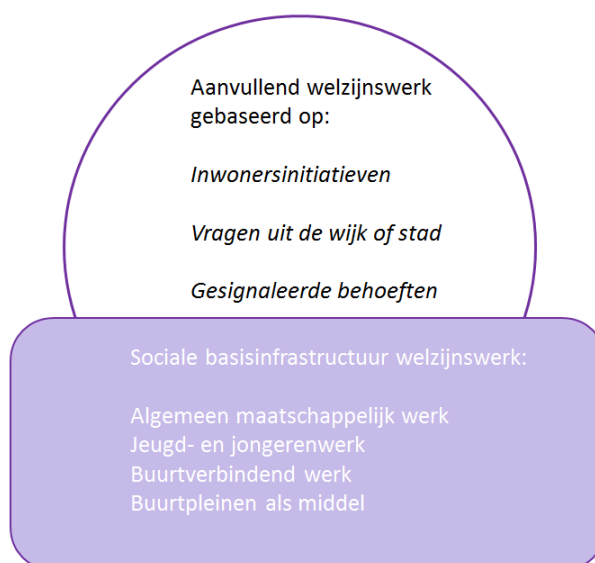
Welzijnswerk vormt een belangrijk onderdeel van de sociale basisinfrastructuur. In de visie op welzijn, zijn de volgende taken voor het welzijnswerk geformuleerd:

- Te bouwen aan een sterke sociale basis in buurten, wijken en stad.
- Inwoners te stimuleren en faciliteren elkaar te helpen.
- Organisaties, initiatieven en inwoners met hulpvragen te verbinden.
- Het wijzen van de weg aan inwoners, organisaties en initiatieven.
- Het aanbieden van alternatieve (lichtere) vormen van ondersteuning naast reguliere ondersteuning samen met inwoners en partners door vrijwilligers alleen of in samenwerking met professionals.
- Daar waar inwoners het zelf kunnen doen ze het zelf. Daar waar ze hulp nodig hebben help je ze.

Dit zien we, gemeente en welzijnsorganisaties, als de basistaken van het welzijnswerk nu en in de komende jaren. Uitkomst van de gevoerde gesprekken is dat het Algemeen Maatschappelijk Werk (AMW)¹, jeugd- en jongerenwerk en buurtverbindend werk altijd aanwezig moeten zijn in de wijk om te zorgen dat inwoners op welzijnswerk terug kunnen vallen. Dit noemen we de sociale basisinfrastructuur. De gemeente is (al dan niet samen met het welzijnswerk) hiervoor verantwoordelijk.

Aanvullend op de basisinfrastructuur bepalen we – inwoners, gemeente en welzijnsorganisaties – per wijk en thema wat extra nodig is. Daarin ligt het eigenaarschap zoveel mogelijk bij de gemeenschap. Inwonersinitiatieven worden daarbij waar nodig ondersteund en we volgen vragen en preferenties (wensen) van inwoners. In het aanvullend welzijnswerk werken we vraaggericht en behoeftegestuurd. Met behoeftegestuurd werken bedoelen we dat we proactief inspelen op gesignaleerde behoeften. Als Geynwijs bijvoorbeeld signaleert dat in een bepaalde wijk veel ouders opvoedingsvragen hebben en dat laagdrempelig advies daarbij helpend zou kunnen zijn, kan dat leiden tot actie. De rol van de gemeente is in dit deel van het welzijnswerk minimaal, de samenleving is hierin leidend.

Grafisch is dit onderscheid als volgt weer te geven:

¹ De discussie over rollen en taken AMW is in een afrondend stadium.

Generieke kwaliteitscriteria

We werken als gemeente met kwaliteitscriteria aan de hand waarvan we de komende jaren een beter beeld krijgen van de kwaliteit van het welzijnswerk. Daarmee vergroten we ook het zicht op het effect van wat we doen. De volgende kwaliteitscriteria zijn voor ons generiek belangrijk (per doelstelling worden deze criteria aangevuld):

- Vakmanschap
- Laagdrempelig, transparant, toegankelijk en bereikbaar aanbod
- Tevredenheid van gebruikers / inwoners over de sociale basisinfrastructuur en flexibiliteit in aanvullend welzijnswerk
- Verantwoording

Doelstellingen meerjarenopgave 2020-2024

Op 9 oktober 2019 zijn op een brede bijeenkomst met betrokken partijen en inwoners uit de stad vier opgaven voor de komende jaren uitgewerkt. Dit zijn doelstellingen van de meerjarenopgave welzijn 2020-2024. Hieronder worden deze toegelicht en wordt per doelstelling aangegeven wat randvoorwaarden, acties, mijlpalen en kwaliteitscriteria zijn. De vier doelstellingen zijn:

1. Inclusie: iedereen mag en kan meedoen.
2. Helderheid in rollen, taken en grenzen.
3. Op stads- en wijkniveau een sterk netwerk van professionals en inwoners.
4. Onbegrensd samenwerken: inwoners zien een gezicht in plaats van een organisatie.

Doelstelling 1. Inclusie: iedereen mag en kan meedoen.

Inclusie is een hoofddoelstelling van de Transformatieagenda Sociaal Domein² en wordt daar als volgt geformuleerd: alle inwoners krijgen de kans deel te nemen aan de samenleving en inwoners met een kwetsbaarheid worden niet afgezonderd. Hoewel dit vanzelfsprekend lijkt, vraagt dit om actieve inzet en bewustzijn van wat hiervoor nodig is. Via de verschillende transformatieprogramma's leveren we een bijdrage aan dit doel, denk aan de Stadspas, de aanpak eenzaamheid en gemengd wonen. Omdat welzijnswerk hier vanuit haar verbindende rol ook een zeer belangrijke bijdrage aan kan leveren, nemen we het op als expliciete doelstelling voor de komende jaren.

De basisvoorwaarde voor inclusie is dat het welzijnswerk laagdrempelig, toegankelijk en bereikbaar is voor alle inwoners. Daarnaast zijn de volgende twee zaken van belang:

- Organisaties en groepen inwoners met elkaar verbinden: ruimte voor iedereen om mee te doen, positief contact, samenwerken en gezelligheid, bijvoorbeeld: recreatieve vrijetijdsactiviteiten, oudernetwerken.
- Verbinden van inwoners aan elkaar om elkaar te versterken en eventueel te ondersteunen (eigen kracht), bijvoorbeeld: buddy's, mantelzorg, buurtgezinnen.

Voorbeeld uit de bijeenkomst van 9 oktober: 'Vervoer verbindt'

In het komen tot passend vervoer wordt ook gekeken hoe welzijnswerk inwoners aan elkaar kan verbinden. Naast het brengen van a naar b, kan het vervoer zelf ook een belangrijke functie hebben. Door een inwoner die het leuk vindt en zich nuttig voelt door anderen te vervoeren te verbinden aan een inwoner die graag deel wil nemen aan activiteiten maar daar moeilijk kan komen, ontstaat ook daar een waardevol contact en wordt de leefwereld van beide inwoners vergroot. Automaatje levert al een bijdrage aan vervoer op maat, maar er zijn nog wel wat acties gewenst om hier goed in te kunnen voorzien. Gemeente en welzijnsorganisaties verkennen hoe we dit idee verder kunnen uitwerken en kunnen inbedden in Nieuwegein.

² Naar getransformeerd werken in het sociaal domein. Uitvoerings- en investeringsagenda 2019-2021. Transformatieagenda Sociaal Domein fase 3.

Ontmoeting en verbondenheid tussen (groepen) inwoners

Een randvoorwaarde voor inclusie is dat inwoners van de wijk elkaar kennen en zich verbonden voelen met elkaar. Hiervoor is onder meer laagdrempelig contact belangrijk. Professionals vanuit het welzijnswerk geven aan dat wanneer je inwoners vraagt wat hun behoefte is, vaak basisbehoeften genoemd worden zoals: elkaar ontmoeten, volwaardig meedoen en talenten inzetten. Welzijnswerk vervult een belangrijke rol in het verbinden van inwoners aan elkaar en aan aanbod en voorzieningen, doordat zij een beeld heeft van de kracht van inwoners, buurten en wijken en van wat nodig is. Door dit beeld verder te verbeteren kan de inclusie per wijk met gerichte acties verder worden vergroot.

Verbinden van inwoners

Een randvoorwaarde voor inclusie is dat mensen zich welkom weten om mee te doen. Het hoeft niet, het mag. Door inwoners aan elkaar te verbinden kan aanbod soms laagdrempeliger worden. Er zijn veel inwoners die wat voor anderen willen betekenen die verbonden kunnen worden aan inwoners met een hulpvraag. Door dit te doen, wordt de leefwereld en het welzijn van beiden vergroot. Een voorbeeld (zie uitwerking vorige pagina) is dat inwoners vervoer nodig kunnen hebben om een activiteit of ontmoetingsplek te bereiken.

Randvoorwaarden:

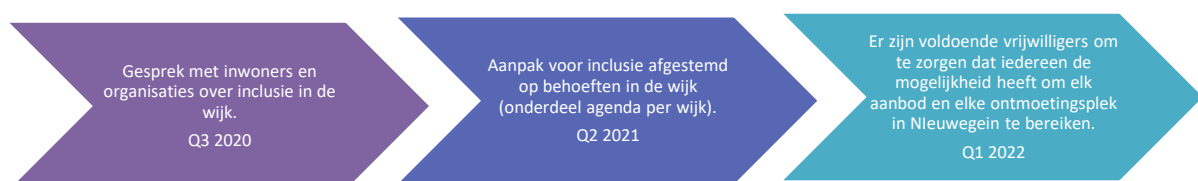
- Inzicht in wie nu niet (optimaal) deelnemen en wel mee willen doen.
- Inzet van vrijwilligers
- Professionals, activiteiten en ontmoetingsplekken zijn laagdrempelig, toegankelijk en bereikbaar.

Acties en mijlpalen

Om inclusie te realiseren is het eerst van belang om te weten wie nu niet (optimaal) deelnemen aan de samenleving die dat wél zouden willen. Dit inzicht kan het best per wijk verkregen worden en begint met een laagdrempelig en toegankelijk aanbod. Hiervoor is het van belang dat het aanbod uitnodigend en transparant is en dat iedereen er gemakkelijk kan komen. Inwoners zelf hebben vaak ook veel zicht op de inclusie in hun buurt, kennen zij mensen die meer mee zouden willen doen dan nu het geval is?

Per wijk breiden professionals hun netwerk en zichtbaarheid uit via bekende inwoners van de wijk. Door op logische (vind)plaatsen in de wijk aanwezig te zijn, komen zij met nieuwe inwoners in contact. Door gesprekken met inwoners aan te gaan en hen te vragen naar de inclusie in de wijk en de behoeften daarbij, ontstaat meer inzicht in de behoeften van de wijk. Wat kunnen en willen inwoners van de wijk voor elkaar betekenen? Welke talenten kunnen zij daarbij inzetten? Deze ideeën en initiatieven worden in de wijk gefaciliteerd en ondersteund waar nodig, maar blijven zoveel mogelijk van de inwoners zelf.

Mijlpalen:

Aanvullend kwaliteitscriterium:

- Jaarlijkse verantwoording organisaties: hoe is inclusie onderdeel van het inhoudelijk handelen, wat hebben ze concreet gedaan aan inclusie bij de uitvoering van activiteiten, wie doen mee aan activiteiten (leeftijden, achtergronden, etc.).

Doelstelling 2. Helderheid in rollen, taken en grenzen

Hoewel de rollen en taken op papier duidelijk verdeeld lijken te zijn, lopen deze in de praktijk soms nog door elkaar. In het afgelopen half jaar is een start gemaakt door alle rollen en activiteiten inzichtelijk te maken en eerste verschuivingen toe te passen. Een heldere en logische rol- en taakverdeling vraagt echter meer tijd en afstemming en is belangrijk om de volgende redenen:

- Openheid en duidelijkheid in de opdrachten die iedere organisatie heeft. Zodat men van elkaar weet wat men van elkaar kan verwachten en waar men elkaar kan versterken en aanvullen.
- De inwoner weet nu niet altijd waar hij/zij moet zijn voor welke vraag of gewenste ondersteuning.
- Rollen en taken zijn nog niet altijd logisch verdeeld.

Onderstaande figuur laat de werkgebieden zien waar welzijnswerk uit bestaat en waar wij voor partners hun voornaamste rol zien. MOvactor heeft als kerntaak het organiseren van collectief welzijnswerk en Santé Partners heeft als kerntaak het individueel welzijnswerk. Grotendeels is het nu ook als volgt verdeeld, maar er zijn nog een aantal uitzonderingen. Nu vallen de welzijnscoaches (individueel welzijnswerk) bijvoorbeeld nog onder MOvactor. In de praktijk zullen ook de nodige dwarsverbindingen tussen de werkgebieden blijven bestaan. Dit is iets wat ontstaat wanneer een individuele vraag overgaat in een collectieve vraag en vice versa. De grenzen tussen de werkgebieden zijn dan ook niet hard. Dit vraagt om goede afspraken in de samenwerking. MOvactor heeft een belangrijke rol in het realiseren van verbinding in de buurt, maar anderen, zoals wijkcoördinatoren, dragen daar ook aan bij vanuit hun rol binnen de gemeentelijke organisatie. Ook dat vraagt om verbinding en afstemming. De gemeente werkt ook aan het bereiken van maatschappelijke doelen. Dat betekent dat zij, bij de uitvoering van allerhande activiteiten en programma's, ook werkt aan het versterken van sociale verbinding en daarmee het welzijnswerk raakt. Een goed voorbeeld hiervan is het programma betere buurten.

Collectief welzijnswerk MOvactor	Individueel welzijnswerk Santé Partners Algemene Hulpdienst Nieuwegein Handje Helpen
Jeugd- en jongerenwerk MOvactor	Advies en informatie Vrijwilligershuis De Tweede Verdieping GGD (consultatiebureau)
Inwonersinitiatieven	

Inwonersinitiatieven vormen een apart werkgebied. Het boeiende en tegelijkertijd ook ingewikkelde aan inwonersinitiatieven voor de gemeente is dat er geen organisatie is die kan worden aangesproken op de resultaten. Ook is er geen specifieke organisatie waar inwonersinitiatieven zich toe kunnen wenden of verhouden. Dat is het mooie van inwonersinitiatieven, ze ontstaan door een behoefte of idee van inwoners en worden getrokken door inwoners. Veel inwonersinitiatieven gaan tegelijkertijd wel over het bevorderen van welzijn en veel organisaties en professionals zijn regelmatig betrokken bij inwonersinitiatieven. Dit gebeurt op het moment dat de betreffende inwoner daarom vraagt. Op dat moment kan ook het gesprek met inwoners gevoerd worden over de aansluiting van het initiatief bij de uitgangspunten van welzijn en mogelijke ontwikkelingen waar het initiatief bij aansluit. Welzijnsorganisaties hebben dus wel een (ondersteunende) rol bij de inwonersinitiatieven als daarom wordt gevraagd. In de subsidiëring van het formeel welzijnswerk wordt hier rekening mee gehouden. Het streven is echter om deze initiatieven zo zelfstandig mogelijk te laten functioneren.

Belangrijk is de verbinding tussen formeel en informeel welzijnswerk. Bij individueel welzijnswerk hebben naast formele organisatie Santé Partners ook de informele welzijnsorganisaties Algemene Hulpdienst Nieuwegein (AHN) en Handje Helpen een rol. Op sommige onderdelen loopt de samenwerking tussen formeel en informeel welzijnswerk al goed. Bijvoorbeeld bij het sociaal-juridisch servicepunt dat gecoördineerd wordt vanuit formeel welzijnswerk en deels wordt uitgevoerd door vrijwilligers. Toch ervaren de betrokken organisaties soms nog onduidelijkheid in het onderscheid tussen formeel en informeel welzijnswerk. Zoveel mogelijk wil je dat inwoners met informele ondersteuning verder kunnen: inwoners helpen elkaar. Soms is echter de deskundigheid en professionele inzet van welzijnswerk nodig. Die grens is niet altijd duidelijk. Wanneer laat je bijvoorbeeld een inwoner begeleiden door een welzijnscoach en wanneer door een vrijwillig maatje? En kan dat niet meer in samenhang met elkaar? Ook dit 'spanningsveld' is onderdeel van het jaarlijkse gesprek.

De basis ligt vast in de hiervoor geschetste indeling van werkgebieden. Zoals hierboven vermeld zijn deze grenzen niet hard, dit zou namelijk betekenen dat de noodzakelijke verbinding ontbreekt en er te weinig rekening wordt gehouden met het perspectief van de inwoner. Om de rollen, taken en (fluïde) grenzen van organisaties te verhelderen en de samenwerking te versterken, blijven we de komende jaren, voorafgaand aan een nieuwe subsidieverlening, in gesprek over:

- Waar ligt de grens van de ene organisatie en gaat het over naar de andere organisatie?
- Waarin onderscheiden organisaties zich van elkaar?
- Waar trekken organisaties samen op?
- Waar opereert een organisatie over de grens van haar kerntaken, omdat dit vanuit het perspectief van de inwoner gewenst is?

De gemeente voert het gesprek met MOvector, Santé Partners, Vrijwilligershuis, Algemene Hulpdienst Nieuwegein, Handje Helpen, GGDrU, De Tweede Verdieping. Omdat het vraagstuk of taken logischer verdeeld kunnen worden voornamelijk voor deze partijen speelt, is het van belang om afspraken te maken over waar men elkaar aanvult en hoe men elkaar vindt. Voor alle organisaties en initiatieven in de stad, formeel en informeel, is het van belang elkaar te kennen en gekend te worden. Dit komt terug in doelstelling 3. De samenwerking met Geynwijs komt daar eveneens terug. Ook tussen welzijn en formele zorg zit namelijk een grijs gebied waar onderlinge samenwerking belangrijk is.

Randvoorwaarden:

- Loslaten organisatiebelang
- Een goede opdrachtgever- opdrachtnemer relatie
- Open gesprek

Acties en mijlpalen

Deze doelstelling is een randvoorwaarde voor doelstelling 3 en 4, want de grenzen moeten duidelijk zijn voordat deze kunnen vervagen. Dat maakt dat dit een doelstelling is die op redelijk korte termijn gerealiseerd moet zijn om verder te kunnen. In 2020 werken gemeente en welzijnsorganisaties de basis verder uit vanuit het goede gesprek dat we al gestart zijn. Halverwege 2022 bespreken we hoe het gaat en stellen we bij waar nodig.

In de eerste helft van 2020 werken we aan het versterken van de verbindingen tussen de organisaties. We voeren het gesprek om antwoord te vinden op de bovenstaande vragen. Hoe zien de organisaties (formeel en informeel) hun rol en taken vanuit de indeling die is gemaakt in de werkgebieden, wat zijn de doelen die zij hebben en wat zien zij als de grenzen van hun opdracht (waar zijn ze niet van). Voor de formele organisaties is hier al een start in gemaakt. Waar taken niet logisch toebedeeld zijn vanuit de rollen die we vaststellen, gaan we in gesprek over hoe, naar wie en op welke termijn deze overgeheveld kunnen worden. Het gesprek gaat ook en vooral over hoe organisaties samenwerken in werkgebieden waar overlap bestaat of men elkaar aan kan vullen. Overlap kan bestaan, zolang voor inwoners en professionals duidelijk blijft bij wie zij terecht kunnen. De resultaten van deze gesprekken worden vastgelegd in de subsidieafspraken met de organisaties.

Mijlpalen:

Aanvullende kwaliteitscriteria:

- Inwoners en professionals weten bij wie ze waarvoor moeten zijn;
- Nakomen van afspraken uit de meerjarenopgave en de subsidiecontracten.

Doelstelling 3. Op stads- en wijkniveau een sterk netwerk van professionals en inwoners

Netwerk in de wijk

We willen wijkgericht werken, niet alleen om welzijnswerk dicht bij de inwoners te brengen, maar vooral om aan te sluiten bij de behoeften, kansen en mogelijkheden in die specifieke wijk. Er zijn diverse professionals en netwerken aanwezig in de wijken met een goed beeld van wat er speelt. Dit zijn onder anderen de wijkcoördinatoren, buurtverbinders, jongerenwerkers, domeinmakelaars voor vrijwilligersinitiatieven, buurtsportcoaches en de wijkplatforms. Met al deze partijen willen we in de komende jaren samen met inwoners werken aan een agenda voor de wijk. Het onderliggend doel is dat bewoners van de wijk vanuit hun eigen kracht vorm geven aan hun leefomgeving op verschillende thema's.

Bij wijkgericht werken vanuit een netwerk spelen een aantal dilemma's³. Namelijk: *Hoe richten we het samenspel in de wijk zo in dat wijkgericht werken niet aan zijn eigen succes ten onder gaat? Hoe gaan we om met de beschikbare ruimtes in de wijk? Zijn ze beschikbaar voor initiatiefrijke inwoners of zijn het werkplekken voor in de wijk werkzame professionals? Welke organisaties, expertises of professionals moeten aanwezig zijn in de wijk? En moeten ze er dan permanent aanwezig zijn of op afroep? Moeten alle expertises en specialismen allemaal in de wijk beschikbaar zijn? Of is het vanuit kwaliteits- en/of efficiency-overwegingen beter om bepaalde expertise stedelijk of regionaal te bundelen?*

We hebben nog niet op al deze vragen een antwoord. Ook in de derde fase van de transformatieagenda sociaal domein wordt meer inzicht in deze dilemma's verkregen. Voor nu betekent het in ieder geval dat het netwerk geen fysieke plek heeft van waaruit zij opereert, maar dat het een netwerk is waarvan bekende gezichten aanwezig zijn op logische (vind)plaatsen in de wijk. Het vraagstuk over de beschikbare ruimte komt ook nog terug in pijler 2 van deze notitie.

Stadsbreed netwerk

Hoewel welzijnswerk voor een groot deel plaatsvindt in de wijken, is ook stadsbrede samenwerking van belang. Denk bijvoorbeeld aan de samenwerking rondom jeugd en jongeren, Lijfstyle en de aansluiting van de (toegang tot) formele zorg op welzijn. Hoewel de uitwerking daarvan ook plaats kan vinden in de wijk, zijn dit onderwerpen waarvoor we op stadsniveau afspraken willen maken en elkaar willen kennen.

In de aansluiting tussen Geynwijs en welzijn is nog een wereld te winnen. Beide partijen erkennen dat zij veel aan onderlinge samenwerking kunnen hebben, maar dat deze nu nog minimaal is. Dit is een belangrijke opgave voor de komende jaren.

Netwerk rondom opgroeien kinderen en jongeren

Als het gaat om samenwerking rondom het thema opgroeien van kinderen en jongeren in Nieuwegein zijn een aantal doelen⁴ gesteld in het versterken van de pedagogische basisinfrastructuur waarin welzijnswerk een belangrijke rol kan vervullen: 1)Ouders en medeopvoeders meer versterken in hun opvoedvaardigheden, 2)Het eigen en informele netwerk meer faciliteren als medeopvoeder, 3)Het formele netwerk meer beschikbaar stellen op vindplekken (zoals scholen, bibliotheek, in de wijk) van ouders en jeugdigen, 4) Meer focus leggen op kansrijke preventieve interventies die versterkend werken in (overgangen bij) de levensloop van jeugdigen en bij ingrijpende levensgebeurtenissen en 5) Meer wijkgericht inzetten van specifieke kansrijke interventies op grond van de kenmerken van de buurt/wijk.

Om deze doelen te bereiken zijn stadsbrede afspraken nodig tussen MOvactor (jongerenwerk), Santé (preventieve interventies), de GGDrU (consultatiebureau), gemeente (beleid en Geynwijs op School) en betrokken inwoners. Ook op dit vlak kan de onderlinge samenwerking nog verbeterd worden.

Jeugd- en jongerenwerk vormt een belangrijk onderdeel van welzijnswerk. Daarom lichten we dit hier specifiek uit. Het doel van jongerenwerk is tweeledig:

1. Het leveren van een bijdrage aan het versterken van het normale leven van kinderen en jongeren, uitgaande van hun eigen (veer)kracht, om intensievere vormen van hulp te voorkomen.
2. Het leveren van een bijdrage aan veilige en leefbare wijken waar letterlijk en figuurlijk ruimte is voor jongeren.

---

³ Naar getransformeerd werken in het sociaal domein. Uitvoerings- en investeringsagenda 2019-2021. Transformatieagenda Sociaal Domein fase 3.

⁴ Beleidskader Jeugd 2018-2022

Jongerenwerk werkt zoveel mogelijk vanuit logische (vind)plaatsen in de wijk, met als doel benaderbaar en bekend te zijn voor ouders, kinderen en jongeren. Dit helpt bij het signaleren van eventuele risico's en problemen, waaronder signalen van jeugdcriminaliteit. Door een proactieve, preventieve en outreachende aanpak levert het jongerenwerk een bijdrage aan de sociale veiligheid en ontwikkeling van jongeren. Dit kan helpen om nieuwe aanwas in criminele netwerken te voorkomen. Jongerenwerkers werken intensief samen met Geynwijs, wijkcoördinatoren en andere (welzijns)organisaties. Als het gaat om jeugd en veiligheid hebben zij korte lijnen met leerplicht, RMC, handhaving en politie.

Randvoorwaarden:

- Rollen en taken van professionals onderling zijn helder: men weet wat men aan elkaar heeft en waar men elkaar aan kan vullen (doelstelling 2).

Acties en mijlpalen

Netwerk in de wijk: om het huidige netwerk van professionals en bewoners in de wijk te versterken, is een gedegen inventarisatie van wie werkzaam zijn in de wijk nodig. Dit kan tegelijkertijd plaats vinden met het uitwerken van de rollen en taken van organisaties (zie doelstelling 2). We starten met een kennismakingsbijeenkomst tussen alle sociale partners die in de wijk actief zijn. Zij bereiden samen een eerste wijkbijeenkomst met bewoners voor met als onderwerp: wat vinden we belangrijk voor onze wijk? Alle bewoners worden hiervoor uitgenodigd. Het gesprek over inclusie uit doelstelling 1 is hier onderdeel van. Op basis hiervan wordt door de sociale partners samen met bewoners een agenda voor de wijk bepaald, waarin rekening wordt gehouden met de krachten en kenmerken van de wijk. Om de energie vast te houden wordt hier direct vanuit de eerste bijeenkomst mee gestart. We geven onszelf een jaar de tijd om voor elke wijk een agenda op te stellen, maar soms zal het ook sneller gaan. Om het netwerk op te bouwen en vast te houden zal regelmatig overleg plaatsvinden. In ieder geval zal jaarlijks een zogeheten wijkschouw plaatsvinden: een laagdrempelig gesprek met de wijkbewoners om te bespreken hoe het gaat, wat behoeften zijn en hoe hier gezamenlijk aan gewerkt kan worden. De vorm en inhoud van deze wijkschouw staan niet vast, deze wordt in samenspraak met professionals en wijkbewoners bepaald. Het doel is dat een netwerk van professionals en inwoners ontstaat waarin men elkaar weet te vinden en een gedegen beeld ontstaat van de (behoefte in de) wijk. De wijkschouw als momentopname levert input op voor het uitvoerend welzijnswerk, maar heeft ook aandacht voor wederkerigheid (wat kunnen en willen wijkbewoners zelf doen).

Stadsbreed netwerk: voor de stadsbrede samenwerking geldt dat we op onderwerpen het gesprek met elkaar willen voeren over wat men voor elkaar kan en wil betekenen. Grotendeels gebeurt dit in doelstelling 2, maar ook voor bijvoorbeeld de samenwerking met Geynwijs is dit een belangrijke stap. Hierbij is behoefte aan samenwerkingsafspraken met als doelen: Geynwijs en andere verwijzers zijn en blijven goed op de hoogte van de mogelijkheden binnen het welzijnswerk, er bestaan korte lijnen en er is regelmatig afstemming tussen welzijnswerk en (de toegang tot) formele zorg. Voor het stadsbrede netwerk is het verder van belang om regelmatig op themabijeenkomsten met elkaar te bespreken hoe de samenwerking verloopt en waar kansen liggen. Thema's kunnen bijvoorbeeld zijn inclusie, ontmoeting, opgroeien of maatschappelijke participatie.

Mijlpalen:

Aanvullende kwaliteitscriteria:

- Dekkend netwerk: professionals weten elkaar te vinden en vullen elkaar aan, inwoners kunnen met al hun vragen terecht.
- Wijkagenda sluit aan bij de behoefte van bewoners.
- Nakomen van samenwerkingsafspraken.

Doelstelling 4. Onbegrensd samenwerken: inwoners zien een gezicht in plaats van een organisatie.

Wanneer een sterk netwerk gevormd is, blijft nog de uitdaging over om in dat netwerk te komen tot gemeenschappelijk eigenaarschap over het totale welzijnswerk. Ondanks onderlinge samenwerking kunnen de verschillende organisaties en professionals in de stad en wijk soms verwarrend werken. Inwoners weten niet altijd bij wie ze moeten zijn. Je zou willen dat het niet uitmaakt bij wie inwoners hun vraag stellen, omdat de organisaties en professionals zo goed op elkaar ingewerkt zijn dat zij de inwoner verder kunnen helpen.

De basis voor samenwerking moet op orde voor deze doelstelling. Er zijn grenzen (kaders) nodig om ruimte te creëren om deze te vervagen en samen te werken over de eigen doelen en taken heen. Dit vraagt helderheid en zekerheid over de eigen rol, elkaar kennen, weten wat men van elkaar kan verwachten en elkaar weten te vinden. Uiteindelijk is het doel dat er voor inwoners zichtbare en herkenbare partners in de wijk en stad zijn waar zij met vragen en ideeën terecht kunnen. Doelstelling 2 en 3 leggen de basis. In deze vierde doelstelling moeten de afzonderlijke rollen en taken overgaan in een gezamenlijke verantwoordelijkheid voor de brede opgave van het welzijnswerk (behouden, herstellen of versterken van de veerkracht, maatschappelijke participatie, zelfredzaamheid en het ontmoeten van inwoners). Dit vraagt begrip voor elkaar, kennis van elkaars expertise, gezamenlijke leidende principes (zie uitgangspunten in kaders meerjarenopgave) en een gezamenlijke benadering van inwoners. Met als doel dat elke professional inwoners verder kan helpen, zonder dat de inwoner last heeft van schotten tussen organisaties. In de benadering van inwoners staat centraal wat de inwoner zelf kan en wat hij of zij daar bij nodig heeft.

Randvoorwaarden

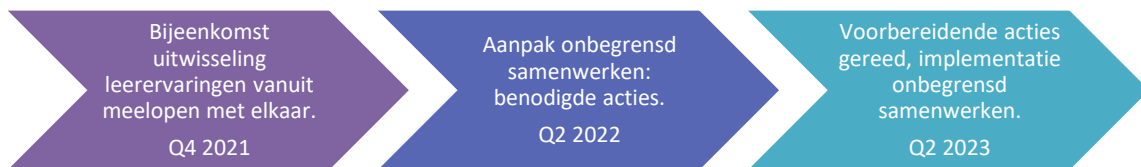
- Rollen en taken van professionals onderling zijn helder: men kent elkaar, weet wat men aan elkaar heeft en waar men elkaar aan kan vullen (doelstelling 2).
- Opereren vanuit dezelfde leidende principes.
- Bereidheid tot het loslaten van taakgerichtheid om te werken vanuit gezamenlijke opgave.

Acties en mijlpalen

Aanvullend op doelstelling 2 en 3, vraagt onbegrensd samenwerken om een aantal verdergaande stappen. Om tot meer gezamenlijkheid te komen is het idee geopperd om met elkaar mee te lopen. Dit creëert begrip voor en inzicht in het werk van de ander. De leerervaringen die hieruit gehaald worden, worden met elkaar gedeeld. Dit gaat onder andere om expertise, taal en werkwijze.

Gezamenlijk kan hieruit geleerd worden wat nog nodig is om de schotten tussen organisaties weg te halen en in samenwerkingsverband te opereren. Oftewel: wat is nog nodig om vanuit dezelfde leidende principes te werken en om opgave-georiënteerd te werken in plaats van taakgericht. Hiervoor wordt een plan van aanpak geschreven waarin onder andere de volgende kwesties uitgewerkt worden: hoe zorgen we voor één gezicht, wie zijn in staat die rol te vervullen, hoe borgen we continuïteit, wat is nodig voor realisatie van de randvoorwaarden? Doelstellingen 2 en 3 zijn belangrijke bouwstenen, en randvoorwaardelijk, voor deze doelstelling. Om die reden start de uitvoering zo mogelijk in 2021.

Mijlpalen:

Aanvullende kwaliteitscriteria

- Inwoners en professionals ervaren geen schotten tussen organisaties.
- Inwoners weten waar ze terecht kunnen.
- Inwoners ervaren dat ze laagdrempelig en dichtbij verder geholpen worden.
- Inwoners ervaren dat in de benadering centraal staat wat zij zelf kunnen en wat zij daarbij nodig hebben.

Pijler 2: Exploitatie en beheer van maatschappelijk vastgoed, in het bijzonder de buurtpleinen

Huidige locaties voor welzijn in de stad

De gemeente heeft, al dan niet met andere betrokkenen, een diversiteit aan locaties voor welzijn ontwikkeld in de afgelopen jaren. Hierin is een onderscheid te maken in zes typen locaties:

1. Buurtpleinen – locaties met daarin meerdere ruimten die benut kunnen worden door inwoners/maatschappelijke initiatieven. Tot 2018 heeft de focus gelegen op het maximaal benutten van de beschikbare ruimte en beheer door MOvactor. Vanaf 2019 is de lijn door MOvactor ingezet de buurtpleinen zeven dagen per week ter beschikking te stellen aan inwoners en in lijn met de opdracht van de gemeente er zorg voor te dragen dat de wijk steeds meer het 'eigenaarschap' op zich neemt.
2. Locaties in beheer van een zorgaanbieder of een woningbouwcorporatie. Dit zijn vooral locaties waar bijvoorbeeld inwoners (verhuurders) en zorgaanbieders (op basis van een individuele Wmo beschikking) aan inwoners recreatieve of arbeidsmatige dagbesteding aanbieden.
3. Locaties in de vorm van een huiskamer. Een organisatie stelt een ruimte ter beschikking en in samenspel met zorg- of welzijnsaanbieder wordt het beheer georganiseerd.
4. Locaties in de wijk waarbij de gemeente ervoor heeft gekozen om deze (tijdelijk) als pilot op te zetten in het kader van community building.
5. Locaties waar de gemeente gedeeltelijk aan bijdraagt middels een subsidie
6. Sportaccommodaties, scholen, kerken, moskeeën en gezondheidscentra.

Daarnaast zijn er andere locaties in de stad die beschikbaar kunnen zijn voor maatschappelijke doeleinden, maar die nog niet altijd inzichtelijk zijn. Vanuit de afdeling vastgoed van de gemeente, wordt momenteel in beeld gebracht welke locaties in de stad aanwezig zijn en hoe we dit in de komende jaren verder gaan ontwikkelen.

Dit heeft geleid tot de navolgende voorzieningen:

Buurtpleinen:

Galecop, Batau, Zuid (Hoog-Zandveld), Doorslag en de Bazuin

Kosten: Afgerond €1.2 miljoen.

Openingstijden: Van 9:00-22:00 uur (maandag tot en met zondag).

Beheer: MOvactor

Activiteiten:

Bewegingsactiviteiten voor ouderen, ontmoetingsactiviteiten, hobby uitoefening, sociaal-juridisch servicepunt, welzijnscoaches, enz.

Inwoners aan zet:

Inwoners kunnen zelf activiteiten organiseren op de buurtpleinen en vrijwilligerswerk doen. Bewoners van de wijk die iets voor andere bewoners organiseren maken kosteloos gebruik van de ruimtes.

Fort Vreeswijk: dorps huis Vreeswijk

Kosten: Stichting Fort Vreeswijk huurt het gebouw van de gemeente. De gemeente draagt de eigenaarskosten van het gebouw.

De huur bedroeg in 2019 €69.000 euro en wordt betaald door de stichting. De stichting ontvangt geen subsidie voor beheer van het Fort. Wel kan de stichting subsidie aanvragen voor activiteiten die in het Fort worden uitgevoerd.

Openingstijden: Van maandag tot en met vrijdag (ook avonden) en vaak in weekenden.

Beheer: Wijkbewoners, vrijwilligers.

Activiteiten:

Veel verschillende activiteiten: workshops, ontmoeting, praatgroepen, hobby, peuterspeelzaal, huisartsenpraktijk, enz.

Inwoners aan zet:

Ja. Inwoners zijn verantwoordelijk voor het beheer en organiseren activiteiten.

La Caza: wijkhuis Fokkesteeeg

Kosten: Lister huurt het gebouw van de gemeente en ontvangt korting op de huur met de verplichting om activiteiten voor de wijk te organiseren. De huur bedroeg in 2019 € 15.400.

Openingstijden: Maandag tot en met vrijdag van 9:00-17:00 uur. Op dinsdag, woensdag en donderdag tot 22:00 uur.

Beheer: Lister huurt La Caza van de gemeente als plek voor arbeidsmatige activering. De gemeente is verantwoordelijk voor het technisch beheer.

Activiteiten:

Er worden veel activiteiten georganiseerd in La Caza, uiteenlopend van lessen Nederlandse taal voor migrantenvrouwen tot jamsessies. La Caza wordt gebruikt als een werkplek voor arbeidsmatige activering. De medewerkers van La Caza hebben een afstand tot de arbeidsmarkt en kunnen hier waardevolle ervaring opdoen. Op dinsdag worden een aantal activiteiten door Balans Nieuwegein georganiseerd.

Inwoners aan zet:

Inwoners kunnen een ruimte reserveren voor activiteiten. Hier zijn waarschijnlijk wel kosten aan verbonden.

Huiskamer Betere Buurten:

De buurtkamer voor Schansen Noord en Zuid. Deze buurtkamer is gevestigd in La Caza, zij maken gebruik van 1 ruimte.

Kosten: Lister huurt La Caza van de gemeente. Omdat de gemeente nu deze kamer in gebruik heeft, betaalt Lister minder huur.

Openingstijden: Maandagochtend en woensdagmiddag.

Beheer: La Caza/Lister.

Activiteiten:

De buurtkamer wordt gebruikt voor afspraken met inwoners en is twee momenten per week geopend voor bewoners om binnen te lopen, voor bijvoorbeeld vragen en/of een kopje koffie. De buurtkamer is onderdeel van Betere Buurten met als doel dat mensen elkaar kunnen ontmoeten. De kamer wordt ook gebruikt voor vergaderingen van het wijknetwerk en de buurtsportcoach houdt er spreekuur. Activiteiten worden in La Caza georganiseerd.

Inwoners aan zet:

Als inwoners ruimte nodig hebben voor een initiatief, kan dat in overleg met La Caza ook in de buurtkamer plaatsvinden.

De Partner

Kosten: Gebouw wordt verhuurd aan de Stichting Beheer Nedereindseweg 401/401A. Kosten voor de gemeente zijn € 7.100 per jaar (opstalverzekering, woz eigenaarsdeel en resterende kapitaallasten). De stichting betaalt huur en de kosten voor onderhoud en exploitatie. De huur bedroeg in 2018 € 3.081.

Beheer: Stichting Beheer Nedereindseweg 401/401A

Activiteiten:

Voorheen de Pit. Naast muziekoptredens en repetities, wordt het gebouw nu ook gebruikt en (onder)verhuurd voor andere maatschappelijke activiteiten en doelen.

Inwoners aan zet:

Het is een stichting van vrijwilligers, zij bieden ook ruimte aan initiatieven van andere inwoners.

KOEK: pipowagen en rijtuigenhuis

Kosten: Vanuit het programma Buurtkracht zijn er twee pilots KOEK (klimmen op eigen kracht) gestart met bijbehorende locaties. Hierin worden inwoners gestimuleerd om hun dromen voor de buurt of zichzelf, de dingen waar ze blij van worden, te verwezenlijken. In de Rijtuigenbuurt huurt de gemeente een huis van Lister, de kosten hiervan zijn € 15.000. In Jutphaas/Wijkersloot is bij gebrek aan ruimte een pipowagen aangeschaft. De kosten voor de aanschaf bedroegen € 1500. Daarnaast is maandelijks inzet van het openbaar domein nodig voor het verplaatsen.

Beheer: Gemeente en koekcoaches.

Activiteiten:

Gesprekken voeren met inwoners, van daaruit activiteiten met en door inwoners organiseren en ontwikkelgesprekken voeren.

Inwoners aan zet:

Inwoners worden gestimuleerd om hun dromen voor de buurt of zichzelf, de dingen waar ze blij van worden, te verwezenlijken.

De Wenck: Wenckebachplantsoen

Kosten: Dit is geen gebouw van de gemeente. Hier zijn voor de gemeente geen kosten aan verbonden.

Beheer: Voorheen Jutphaas Wonen met Lister. Lister stopt hier eind 2019 mee. Jutphaas Wonen heeft een inventarisatie gehouden onder diverse partijen en bewoners om tot een passende opvolging te komen.

Activiteiten:

Ontmoeting en activiteiten voor de bewoners van het Wenckebachplantsoen en vrijwilligers. Onder andere koffie inloop, gezamenlijk eten, klaverjassen en een hobbyclub.

Inwoners aan zet:

De ruimte is bedoeld voor wijkbewoners en vrijwilligers. Zij bepalen mede de activiteiten die plaatsvinden. Ook huren lokale verenigingen de ruimte voor groepsbijeenkomsten.

Huiskamerwoning Nypelsplantsoen

Kosten: Hier zijn geen kosten aan verbonden voor de gemeente.

Openingstijden: De huiskamerwoning is open wanneer de buurtbeheerder aanwezig is en wanneer er activiteiten zijn.

Beheer: Mitros

Activiteiten:

De huiskamerwoning op het Nypelsplantsoen ('t Nyp) is een woning die door Mitros wordt gebruikt als kantoor voor de buurtbeheerder en die beschikbaar wordt gesteld voor bewoners van het Nypelsplantsoen voor activiteiten/vergaderingen, etc. Door MOvactor worden vanaf de start van de huiskamerwoning een aantal activiteiten in 't Nyp ondersteund (o.a. ontmoetings-, taal- en kinderactiviteiten).

Inwoners aan zet:

De huiskamerwoning is voor bewoners van het Nypelsplantsoen, zij bepalen welke activiteiten plaatsvinden.

Positie van maatschappelijk vastgoed in de meerjarenopgave

Bovenstaande vormen van maatschappelijk vastgoed zijn allemaal van betekenis voor de stad en haar bewoners en achten we waardevol. Onze rol als gemeente verschilt echter. In deze notitie focussen wij ons vooral op de buurtpleinen en vastgoed waar wij een beleidsmatige en financiële (instandhoudings)verantwoordelijkheid hebben. We beseffen dat er veel (nieuwe) locaties in de stad kunnen ontstaan als gevolg van particuliere initiatieven van inwoners of organisaties. Dit koesteren we, maar we hebben en nemen daarin als gemeente geen direct sturende rol.

De gemeente heeft bij de inzet van maatschappelijk vastgoed voor welzijn drie rollen (zie sturingsfilosofie):

- Presterende rol (vijf buurtpleinen voor de basisinfrastructuur)
- Samenwerkende rol (sluitend aanbod van welzijn, zorg en ondersteuning)
- Responsieve rol (letterlijk en figuurlijk ruimte voor inwoners)

Uitgangspunten zijn het realiseren van:

De sociale basisinfrastructuur:

Een van onze belangrijkste uitgangspunten voor de sociale basisinfrastructuur (gezondheid, zorg welzijn) is het werken met gebieden met een omvang van 10 à 12.000 inwoners. Deze schaal, zo blijkt onder meer uit ervaringen die opgedaan zijn bij de ontwikkeling van woonservicezones, is de ideale schaal die voor inwoners nog 'nabij' is en exploitatie technisch haalbaar. Delen van het Nieuwegeins beleid zijn hier al op gebaseerd, nl.: de keuze voor vijf buurtpleinen en de cirkels van 400 meter in Woonwijs.

De opgave in het maatschappelijk vastgoed/buurtpleinen is:

- stimuleren van de zelfredzaamheid en het vergroten van de sociale cohesie in een wijk of buurt;
- het versterken van 'samenkracht' tussen inwoners (het aanboren, behouden en vergroten van de zelfredzaamheid en eigen regie van inwoners);
- bevorderen van de gezondheid en welbevinden van de inwoners uit Nieuwegein.

Dit willen wij bereiken door onder meer gevarieerd aanbod van:

- Verleidingsaanbod op het gebied van meedoen, gezonde leefstijl (spelletjes, bewegen, knutselen, meer bewegen voor ouderen etc.)
- Ondersteuning maatschappelijke deelname en arbeidsmatige dagbesteding (leren/betrekken van inwoners om (weer) verbinding met de maatschappij aan te gaan)

- Buurtverbinding – elkaar ontmoeten op een plek en daar als wijk of gelijkgestemden iets doen (koffiemoment, eten, taalles, kleding repareren etc.)
- Aansluiting op agenda van de wijken en de wijkschouw m.b.t. de vraag naar beschikbare ruimte.

Om bovenstaande beleidskaders te realiseren is er in principe ruimte op de buurtpleinen. Ook willen wij als gemeente voldoende ruimte op de buurtpleinen en ander maatschappelijk vastgoed beschikbaar stellen voor inwonersinitiatieven (zie de voorbeelden hiernaast). Uitgangspunt is dat inwonersinitiatieven ondersteund worden vanuit het welzijnswerk waar nodig, zowel in de organisatie als in het beschikbaar stellen van ruimte. Als een welzijnsorganisatie hier geen passende mogelijkheden voor heeft, wordt de initiatiefnemer in contact gebracht met een organisatie die dit wel kan bieden.

Hoe de beschikbare ruimte verdeeld wordt over de verschillende functies en welke specifieke activiteiten worden ingezet om deze doelen te bereiken, wordt grosso modo bepaald langs twee lijnen, nl.:

- a. Als het gaat om de verdeling van de beschikbare ruimte hebben we als gemeente een sturende rol voor wat betreft de buurtpleinen en ander vastgoed in ons bezit;
- b. Voor wat betreft de uitvoering en het bepalen van de gewenste activiteiten op basis van preferenties (behoeften) en inwonersinitiatieven uit de wijk zijn vooral de bewoners en het welzijnswerk aan zet.

Bij de uitwerking van beide lijnen (a.b.) zijn de uitkomsten van de jaarlijkse wijkschouw mede bepalend. Zoveel mogelijk dragen we aan bovenstaande doelen bij vanuit initiatieven van inwoners of welzijnswerk. Alleen als dit niet mogelijk is, maken we gebruik van commerciële partijen.

Bewonersbeheer

We willen het bewonersbeheer in al zijn verscheidenheid stimuleren. De ontwikkelingen rondom het bewonersbeheer van buurthuizen, buurtpleinen en andere voorzieningen in de wijk zijn de laatste 5/6 jaar divers en fors gegroeid. Sinds het onderzoekssessay van De Boer en Van der Lans⁵ voor de Rmo (2011) is deze beweging wijdverspreid geraakt en burgerkracht gaan heten. Vanaf 2013 is dit concept ook omarmd door lokale en landelijke beleidsmakers en politici en niet meer weg te denken als een van de fundamenten voor sociaal beleid. Ook de boodschap van het kabinet in 2015 dat de verzorgingsstaat definitief onhoudbaar is geworden en de overheid een groot aantal taken wil terugleggen naar de samenleving ('de participatiesamenleving') heeft in belangrijke mate bijgedragen aan de ontwikkelingen rondom nieuwe vormen van beheer en betrokkenheid van inwoners bij hun buurt en wijk. Op veel plekken in Nederland wordt op dit moment geëxperimenteerd met allerlei vormen van bewonersbeheer. Een deel van deze experimenten wordt geheel door vrijwilligers gedaan, vaak zijn het ook werkervaringsplekken of een mix van vrijwillig en professioneel beheer.

Voorbeelden van ruimte voor inwonersinitiatieven op de buurtpleinen:

Galecopperband: De initiatiefnemers van de organiseren wekelijks bijeenkomsten voor ouderen die zich eenzaam voelen of licht dementerend zijn. Na een pilotjaar onder Geins Geluk is besloten dit initiatief verder te subsidiëren vanuit de WMO. De initiatiefnemers maken gebruik van een ruimte op buurtplein Galecop.

Krijg de kleertjes: Een initiatief om het ruilen van kinderkleding te faciliteren en te bevorderen. Initiatiefneemster organiseert ruilmiddagen waarbij mensen elkaar ook kunnen leren kennen onder het genot van een kopje koffie. Initiatief vindt plaats op buurtplein Batau. De buurtverbinders van MOvector hebben meegedacht bij het organiseren hiervan.

⁵ Nico de Boer en Jos van der Lans: Burgerkracht, De toekomst van het sociaal werk in Nederland, 2011. In opdracht van Raad voor Maatschappelijke Ontwikkeling

Een mooi voorbeeld van bewonersbeheer in Nieuwegein is Fort Vreeswijk waar bewoners in hoge mate verantwoordelijk zijn voor het dagelijks beheer van het Fort en de uitvoering van een scala aan activiteiten. Een veel terugkerend thema bij deze initiatieven is de duurzaamheid en continuïteit.

Dilemma's

In 2020 werken wij de navolgende dilemma's uit:

t.a.v. programmering buurtpleinen:

Hoe organiseren we duurzaamheid en continuïteit in de programmering in het kader van bewoners meer ruimte geven op de buurtpleinen (buurtplein 'teruggeven aan de wijk'):

- Willen we dat er professioneel beheer aanwezig is tijdens openingstijden (8.00 – 22.00 uur of 9.00 -17.00 uur) en in welke vorm;
- Wat vinden we acceptabel met betrekking tot sociale veiligheid;
- Hoe voldoen we aan wettelijke eisen, bijv. sociale hygiëne voorschriften;
- Moeten alle buurtpleinen altijd open zijn (7 dagen per week) voor inwonersinitiatieven;
- Hoe gaan we om met beschikbare ruimte in relatie tot vragen uit de stad/wijk.

t.a.v. facilitair en technisch beheer:

Exploitatie van vastgoed (stenen) is kostbaar, zeker wanneer commercieel wordt gehuurd. Met andere woorden: ook als er geen activiteiten worden uitgevoerd, kost bijvoorbeeld een buurtplein veel geld.

We onderzoeken als gemeente of het facilitair- en technisch beheer van de buurtpleinen anders ingevuld kan worden. Achterliggende gedachte is dat MOvector dan de focus kan leggen op het samen met inwoners organiseren van activiteiten.

t.a.v. bewonersbeheer:

De ervaring bij bewonersbeheer leert dat na enige jaren de bewoners/vrijwilligers van het 'eerste uur' vaak afhaken en/of dat de overheid allerlei regelingen aanscherpt c.q. afschaft waardoor er bijvoorbeeld geen geschikte kandidaten meer beschikbaar zijn voor het invullen van de werkervaringsplaatsen. Hierdoor komt de continuïteit van dergelijke initiatieven in gevaar met alle gevolgen van dien, bijv. leegstand van maatschappelijk vastgoed en de daaraan verbonden kosten. Dit leidt tot de volgende vragen:

- Heeft de gemeente een verantwoordelijkheid in het continuïteitsvraagstuk?
- Zo ja, hoe geven we daar invulling aan?
- Tegen welke voorwaarden kan een aanvrager gebruik maken van een ruimte. MOvector heeft mede naar aanleiding van de ervaringen van inwoners, organisaties en belastingdienst, dit werkmodel ontwikkeld:
  - Inwonersinitiatief 'om niet' de faciliteiten en betalen voor gebruik van consumpties (prijs is kostendekkend);
  - Activiteitenbijdragen betaalbaar voor de 'smalle beurs'.

t.a.v. beschikbaarheid m²:

Er zijn grenzen aan de mogelijkheden van vastgoed, stenen zijn immers niet flexibel. Op basis van het onderzoek naar vraag en aanbod van maatschappelijk vastgoed zal aandacht worden besteed aan:

- Sluit het beschikbare vastgoed aan bij de behoefte van inwoners en organisaties;
- Zo niet, hoe kunnen we binnen de mogelijkheden (financieel, ruimtelijk) daar zo goed mogelijk op aansluiten?

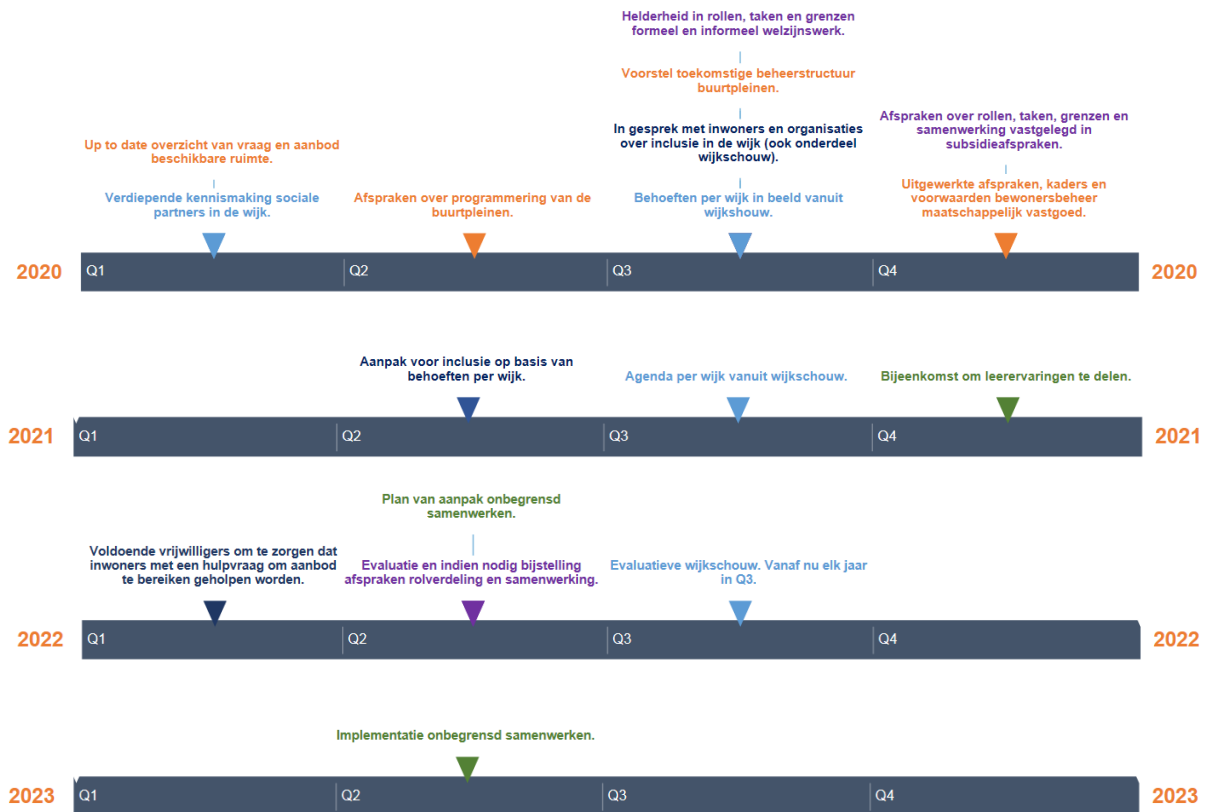

Mijlpalen

Overzicht mijlpalen

De mijlpalen van de verschillende doelstellingen (inclusief de mijlpalen van pijler 2) geven we in onderstaand overzicht reeds schematisch weer. De kleuren geven aan bij welke doelstellingen de mijlpalen horen: Inclusie (donkerblauw); Helderheid in rollen, taken en grenzen (paars), Sterk netwerk van professionals en inwoners (lichtblauw), Onbegrensd samenwerken (groen) en Exploitatie en beheer van maatschappelijk vastgoed waaronder de buurtpleinen (oranje).

Financiële paragraaf

Jaarlijks is een budget van ongeveer 6,5 miljoen euro gereserveerd voor het welzijnswerk. Dit gaat niet alleen om de basisactiviteiten. Er gaat ook een relatief groot deel (33%) naar vrijwilligersorganisaties en het beheer en vastgoed van de buurtpleinen. Hieronder is weergegeven hoe dit budget is verdeeld over de verschillende werkgebieden van welzijnswerk.

